

Eräitä muistelmia Vuokkiniemellä kesäk. 11–14 päivinä 1920 pidettyjen toisten Vienen Karjalan maakuntapäivien ympärillä tapahtuneista asioista.

Edellisissä tämän vuoden lehtemme numeroissa julkaistut Uhtuan maakuntapäiviä käsittelevät muistelmani päättyivät siihen, että matkalla palattuani jouduin Repolassa selostamaan Uhtuan kokouksen tuloksia paikkakunnalla toimivan alkukouluopettajaseminaarin oppilaiden järjestämässä juhlassa, mikä pidettiin äjän- eli pääsiäisen päivänä. Tämä vaatimaton, Suomen hallituksen ylläpitämä alakoulun opettajain valmistuslaitos oli alunperin suunniteltu perustettavaksi Uhtuulle, mutta kun tilanne siellä oli epävarma, sijoitettiin se nyt atuksi Repolaan tarkoituksella siirtää se olojen vakiinnuttua alkuperäisesti tarkoitettuun paikkaansa. Tarkoitus oli tässä laitoksessa valmistaa karjalaisia nuorisoa kykeneväksi antamaan alkeisopetusta nimenomaan Karjalan lapsille. Nyt matkalla palattuani alkoikin kiireelliset lukuvuoden lopputyöt. Nyt pääsi nim. laitoksesta toinen sarja opettajia aloittamaan työnsä heimon omakielisissä kouluissa. Seminaarin lukukausi päättyi opetussuunnitelman mukaisesti toukokuun viimeisenä päivänä. Jätin Repolan siinä tietoisuudessa, että ellei mitään erikoista tapahdu, oli minun luovuttava minulle rakkaaksi käyneestä seminaarin johtajatoimesta, koska olin tullut valituksi Uhtuan maakuntapäivillä Karjalan hallituksen jäseneksi, jossa ominaisuudessa arvelin voivani tehdä sillä kertaa suurempia palveluksia heimoni hyväksi. Oli siis lukukauden päätyttyä kiireesti riennettävä Helsingin ja Etelä-Pohjanmaan kautta, jossa perheeni edelleen asui, Uhtuulle. Täällä tiesin minunkin vähäisiä voimia tarvittavan semminkin kuin bolševikijoukot olivat alkaneet tunkeutua uudestaan Karjalan sisäosiin. Uhtuan maakuntapäivillä valtuutettiin siellä valittu hallitus kutsumaan maakuntapäivät uudelleen koolle heti kun vaara bolševikien taholta uhkaksi. Senpä vuoksi oli Karjalan toiset maakuntapäivät kutsuttu koolle jo kesäkuun 11 päiväksi, nyt Vuokkiniemelle, koska Uhtuata punaiset joukot jo silloin uhkasivat. Matkustaminen kesällä Vuokkiniemelle käy Kajaanin kautta tavallisen tapaan, ensin hevosella Suomussalmen Raatteeseen ja siitä sitten jalkaparikassa ja veneellä eteenpäin. Eipä silloin ollut aavistustakaan siitä, että 20 vuotta myöhemmin Raate näytteleisi sellaista osaa, mitä se nyt Suomen puolustussodassa on näytellyt.

Matkalla Raatteesta Vuokkiniemelle ei ole erikoisempaa kerrottavaa. Kivijärven kylän Puahkomienvaarassa kävin Mustapäässä sisällä, jossa minua vanhan tavan mukaan pidettiin vieraana ja jossa sain kuulla, että kylän maakuntavaltuutetut olivat jo menneet Vuokkiniemelle. Siellä sain myös puhelimitse tietää, että maakuntapäivät aloitetaan seuraavana aamuna. Kävelin aamuyöstä Kivijärven ja Aijonlahden välisen matkan, jolla saatetaan hätätilassa kärryilläkin ajaa. Tällä taipaleellahan on se muutamankilometrin pituinen maantie, joka kerittiin venäläisten Suomessa v. 1906 perustaman järjestyksen, Vienen Karjalaisen Liiton, toimesta valmistaa, mutta joka työ sitten venäläisten viranomaisten toimesta pakkovoimin lakkautettiin, joten koko Vienen Karjalassa ei silloin ollutkaan muuta maantietä kuin tämä pieni pätkä. Aijonlahdessa odottivat minua saattajat, joten venekyydyissä pääsin loppumatkan. Myöhästyin kuitenkin maakunta-

päivien alkajaisista, sillä edustajat lähtivät juuri kirkosta, kun pääsin syntymäkotiini. Kirkossa olostaa antaa eloisan kuvan konsuli Aaltio muistelma- ja kirjotuksensa, jonka julkaisimme lehdessämme tämän vuoden ensi numerossa. Olin pahoillani siitä, että en kerinnyt mukaan jumalanpalvelukseen lapsuuteni muistoja verestämään. Olinhan juuri tässä syntymäkyläni kirkossa niin monta kertaa lapsena ollut tikan keralla kirkon »kriilassulla» laulamassa laaavilaisia kirkkolauluja jumalanpalvelusten aikana, vaikkakaan en niiden sisältöä käsittänyt.

Nämä Vienen Karjalan toiset maakuntapäivät olivat siis alkaneet kunnantuvalla sinne saavuttuani. Niinpä oli Uhtualla valitun hallituksen puolesta selostettu sen tähänastista toimintaa ja luotu katsaus maassa vallitsevaan tilanteeseen. Tämä tilanne oli synkkä. Tosin Uhtualla pidettyjen maakuntapäivien päätökset oli saatettu sekä Suomeen että muun maailman tietoon ja olivat ne herättäneet ansaittua huomiota, mutta Neuvosto-Venäjällä ei tahtonut antamastaan kansojen itsemääräämisjulistuksesta huolimatta kuulla Karjalan kansan tahdosta yhtään mitään, koska se ei ollut sille mieluista. Näitä bolševikien julistamia periaatteita oli muutama kuukausi sitten m.m. venäläisen sotaväenosaaston päällikkö Uhtualla kovin mahtipontisesti esittänyt ja painostanut. Tosin olivat bolševikien aseelliset joukot silloin siirtyneet Karjalan sisäosista Muurmannin radalle, mutta Moskova ei halunnut karjalaisten kanssa neuvotella asioista mitään.

(Jatkoa seur. numer.)

Tilintarkastuskertomus.

Valittuina Karjalan Sivistysseuran vuosikokouksessa huhtikuun 11 p:nä 1939 tarkastamaan seuran tilejä tilivuodelta 1/4 1939—1/4 1940 olemme tänään tehtävämme suorittaneet ja saamme sen tuloksena lausua seuraavaa:

- 1) että tilien avaus sekä tilinpäätös ovat oikein tehdyt;
- 2) että niin yleisrahaston kuin kaikkien muidenkin rahastojen tulot ja menot ovat oikein kirjoiniin viedyt ja jokainen vienti pätevin todistein varmennettu;
- 3) että yleisrahaston kassa oli saldon mukainen;
- 4) että seuran kaikki varat ovat luotettavasti talletetut ja kaikki sijoituksia osoittavat pankkikirjat ja muut arvopaperit ovat tallella;
- 5) että seuran omaisuus on kokonaan varmoina rahavarvoina pankki- ja arvopaperisijoituksissa;
- 6) että seuran erinäisten rahastojen pääomia on käytännöllisesti ja seuran vastaisia tarkoituksia silmälläpitäen kartutettu liikenevillä varoilla ja muutenkin seuran varoja tarkoituksenmukaisesti käytetty, jota osoittaa varoissa edelleen kuluneen tilivuoden aikana tapahtunut huomattava kasvu.

Kun lisäksi on varoja kaikissa suhteissa käytetty johtokunnan päätösten mukaan sekä tilejä pidetty erinomaisella huolella ja tarkkuudella, ehdotamme mielihyvin täydellisen tili- ja vastuuvapauden myöntämistä johtokunnalle ja rahastonhoitajalle kuluneelta tilikaudelta.

Helsingissä, huhtikuun 1 p:nä 1940.

G. Simola
johtaja.

Yrjö Tarkki
kansak. opettaja.

pitää paikkaansa. Emme tiedä, mitä lähteitä kirjoittaja tarkoittaa, mutta kun allekirjoittanut muutama vuosi sitten piti Kirkkohistoriallisen Seuran kokouksessa esitelmän Kyprianuksesta, totesin tällöin, ettei taistelujen kuumimpinakaan päivinä ehditty kiinnittää suomalaiselta taholta huomiota niihin erinomaisen mielenkiintoisiin ja asiarikkaisiin aineskokoelmiin, joita oli jo silloin saatavissa Aunuksen Hiippakunnan Sanomissa. Tämä toteaminen näkyy pitävän paikkansa k. o. teokseenkin nähdessä, sillä koulu-neuvos Merikoski ei ole tuntenut näitä lähteitä. Niille, jotka mahdollisesti vastaisuudessa haluavat syventyä näihin kysymyksiin ja eritoten Kyprianoksen toimintaan, saattaa olla tarpeellista tutustua näihin asiakirjoihin.

»Taistelua Karjalasta» on kirjoitettu lähinnä Suomen Karjalaa silmällä pitäen. Tämän taistelun langat kietoutuvat kuitenkin siksi usein ja läheisesti toisiinsa molemmin puolin rajaa, että teos valaisee useissa kohdin myöskin Itä-Karjalan venäläistämistä. Siksi on itäkarjalaistenkin syytä hankkia kysymyksessä oleva teos itselleen.

W. K.